

Glazbeno stvaralaštvo okrenuto sadašnjosti i budućnosti

Izlaženje svakoga novog broja časopisa *Sveta Cecilija* nama koji se trudimo oko prikupljanja materijala i uređenja sadržaja sve veći je izazov i sve veća radost, a nadamo se i našim čitateljima. Često se pitamo čime ćemo popuniti novi broj. Nema članaka, nema skladbi, jednostavno, nema materijala, no onda se odjednom dogodi kao neko čudo. Jave se naši suradnici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine ili susjedne Slovenije sa željom da objave članak, studiju, skladbe ili tome slično. Ne treba svemu prepisivati nadnaravna svojstva, ali vjerujemo da nam mučenica sveta Cecilija, po kojoj časopis nosi ime, svojim zagovorom uvijek priteče pomoć. Naime časopis *Sveta Cecilija*, od samog početka svoga izlaženja davne 1877. godine, časopis je volontera i samo na toj bazi opstoji. Stoga je teško planirati sadržajnu stranu časopisa od broja do broja kad ne možemo naručivati radove, zbog financijskih problema. Zato i ovom prigodom najiskrenije zahvaljujemo svim dobrim ljudima, svim suradnicima koji nam svojim radovima pomažu da uvijek prikupimo dovoljno materijala za novi broj časopisa.

Ovaj broj časopisa koji ove godine obilježava 135. obljetnicu postojanja, izlazi u sjeni značajnih događaja, i to ponajprije 50. obljetnice Drugoga vatikanskog sabora, zatim u godini koja je proglašena od svetog oca Pape Godinom vjere, zatim u atmosferi nacionalne radosti zbog oslobođenih hrvatskih generala i brisanja neprimjerene stigme koja je deprimirala cijeli narod i njene građane zbog pojedinih negativnih događanja tijekom Domovinskog rata.

Listamo li stare brojeve časopisa, naići ćemo na mnoštvo članaka, stručnih radova o Drugome vatikanskom saboru, konkretnije o VI. glavi *Liturgijske konstitucije* »*Sacrosanctum concilium*« i instrukciji *Musicam sacram*. Blagopokojni maestro fra Anđelko Milanović analizirao je svaku točku spomenutog dokumenta u nastavcima u više brojeva časopisa, kako bi se što jasnije i što djelotvornije otkrila poruka sabora o svetoj liturgijskoj glazbi. O toj temi napisano je i mnogo teoloških članaka i radova. Tako je časopis *Sveta Cecilija* pravo

vrelo informacija, analiza, zapažanja, preporuka i praktičnih savjeta o željama i namjerama crkvenih dokumenata o liturgiji i liturgijskoj glazbi. Šteta je da je uglavnom samo časopis *Sveta Cecilija* pisao o tim temama, a da se drugi crkveni i teološki časopisi nisu uopće bavili tom problematikom. Tako ispada da samo crkvene glazbenike i one koji se tim područjem bave zanimaju te važne teme novog pristupa liturgiji i liturgijskoj glazbi. Ako Drugi vatikanski sabor govori o liturgijskoj glazbi, koja ima jedinu svrhu slaviti Boga i posvećivati ljude (SC, VI. glava, br. 112), onda to ne bi smjelo biti samo znano i važno crkvenim glazbenicima. Ako dokument kaže da je *crkvena glazbena baština opće Crkve blago neprocjenljive vrijednosti jer se ističe između ostalih izraza umjetnosti posebno time što sveto pjevanje, združeno s riječima, tvori potrebit i sastavni dio svečane liturgije* (br. 112), onda bi to trebali svi znati i na tim temeljima graditi crkvenu glazbu. Ako čitamo o prikladnosti glazbe za liturgiju, nalazimo također u 112. broju normu ponašanja: *Sveta će glazba dakle biti to svetija što se tješnje poveže s liturgijskim činom, bilo da ugodno izrazi molitvu, bilo da promiče jednodušnost, bilo da svete obrede obogati većom svećanošću*. Ta konstatacija morala bi biti prisutna u svijesti svih koji se bave crkvenom glazbom, a i onih koji kreiraju liturgiju i liturgijska slavlja. Te važne norme nisu samo stvar crkvenih glazbenika već bi trebao biti predmet zanimanja svih crkvenih čimbenika kao i naroda Božjeg. Ako su učinjeni veliki propusti tijekom minulih 50 godina od sabora do danas, barem sada bi trebalo VI. glavu *Liturgijske konstitucije* i instrukciju *Musicam sacram* ponovno dobro pročitati i svima obznaniti želju Sabora glede liturgijske glazbe i tada bi prestala lutanja stranputicama i krivim putevima, koji nas vode daleko od cilja. Ako ima vremena i volje za povratak na pravi put, saborski put, onda učinimo to sada i ne čekajmo. Istina jest da se na svakom lutanju izgubi mnogo energije i snage i čini se da više nemamo dovoljno entuzijazma i želje za povratak na pravi,

pa onda tapkamo na mjestu, a to nam isto oduzima snagu.

Ovaj časopis je često u svojim člancima, studijama i osvrtima upućivao na pravi crkveni put liturgijske glazbe, ali, nažalost, mali broj je onih koji su to vjerno čitali i u život provodili. Velika većina je koncipirala svetu glazbu na svoj način, daleko od saborskih dokumenata i uputa. Uglavnom se kod te većine pazilo da barem tekst bude religiozan, vjernički, da govori o Bogu, svecima, Bl. Dj. Mariji, odnosu čovjeka i Svetoga i tome slično, a na glazbu, melodiju nije se pazilo, da bude primjerena tome, pa je tu nastala velika anarhija, koja se svrstava u moderno, suvremeno, blisko mladima itd. Mnogo toga bi trebalo početi ispravljati, što je nemoguće nabrojiti u ovom uvodniku, ali jedno se može početi odmah, a to je ponovno čitanje dokumenata Drugoga vatikanskog sabora i njegovih uputa i ideje toga širiti među sve slojeve vjernika, popularizirati ih i pokušati težiti da se ispuni barem jedna želja sabora, a to je da glazba bude izraz Kristova misterija (*Liturgicae instaurationes*, treća uputa za ispravnu primjenu *Liturgijske konstitucije*) i da što više svojim umijećem slavi Boga i posvećuje vjernike. Po tom kriteriju svatko će razumjeti da to ne može ispuniti bilo kakva glazba i glazbeni stil kao ni glazba koja se ravna po trendu vremena već glazba inspirirana na duhovnim stvarnostima obznanjenim objavom Isusa Krista i prokušanim crkvenoglazbenim vrstama, koje su preživjele sve do danas i opstajale unatoč svim vremenskim izazovima. Posebno mislimo ovdje na gregorijansko pjevanje i višeglasno pjevanje, kao i na pučko vjerničko pjevanje, koje je posebno naglašeno u našem narodu. Vrijednost i prepoznatljivost tih starih crkvenoglazbenih vrsta trajna je inspiracija za nova suvremena stvaranja, koja bi također morala biti okrenuta ne samo sadašnjosti već i budućnosti. A samo vrijedne, autentične i istinske duhovne kreacije bilo koje umjetnosti i ljudske djelatnosti nadžive sadašnjost i postaju trajni spomenik kršćanske kulture i novo svjetlo budućim naraštajima.

Miroslav Martinjak